

ІСТОРІЯ ІЛОНА МАСКА

Напевне одним із найвидатніших, в тому числі, спеціалістом в сфері енергетики 21 століття є Ілон Маск (Elon Reeve Musk). Людина, в особі якої поєднується винахідник, інженер, бізнесмен-мільярдер.

Майбутній геній народився 28 червня 1971 року в м. Преторія – адміністративній столиці Південно-Африканської Республіки. Його мати працювала дієтологом, батько володів інженерним бізнесом. Свій перший комп'ютер Ілон купив у віці десяти років і самостійно навчився на ньому програмувати. На той час велику суму грошей Маск отримав в дванадцять років, коли продав свою першу програму — гру під назвою Blastar - за 500 доларів. У сімнадцятирічному віці він виїхав до Канади, а в 1992 переїхав до США і вступив до Пенсільванського університету вивчати фізику та бізнес.

Першою компанією, яку заснував Маск, став стартап Zip2. Підприємець запустив проект разом зі своїм братом Кімбалом в 1995 році. Zip2 виробляла програмне забезпечення, що дає новинним виданням можливість розміщувати контент в інтернеті і пропонувати своїм клієнтам додаткові платні сервіси.

У число клієнтів Zip2 входили такі видання, як The New York Times, Pulitzer Publishing. У 1998 році керівництво компанії оголосило про майбутнє злиття з CitySearch. Угода так і не була закрита, а через рік — в 1999 році — стартап викупила організація Compaq, заплативши за Zip2 304 млн. доларів США. Ілон Маск отримав 22 млн. доларів США відповідно до його частки в компанії розміром 7 %.

У березні 1999 року Маск став одним із засновників X.com. У 2000 році відбулося злиття компаній X.com та Confinity, одне з відділень якої мало назву PayPal. Обидві системи (X.com і PayPal) займалися забезпеченням персональних електронних грошових переказів за допомогою електронної пошти. Маск рішуче виступав за бренд X.com замість PayPal, що викликало внутрішні політичні розбіжності, які закінчилися врешті-решт відставкою Маска за рішенням Ради директорів.

Дуже розумний, дуже харизматичний, приголомшливо захоплена людина — вкрай рідкісна комбінація рис характеру. Зазвичай люди, що мають хоча б одну з них, позбавлені двох інших. Було трохи моторошно змагатися з його стартапом з Пало Альто в 1999—2000 роках. — Пітер Тіль, засновник PayPal. Однак стратегічне рішення Ілона про злиття двох компаній, поряд з активним просуванням електронної системи оплати на Інтернет-аукціонах (в першу чергу, eBay), привело в 2001 році до швидкого зростання бізнесу, який був остаточно перейменований в PayPal.

Такі значні результати дозволили компанії призвести розміщення акцій на біржі в лютому 2002 року (і при цьому стати першою з дотком-компаній, що вийшли на біржу після терористичних актів 11 вересня 2001). У жовтні 2002 року PayPal була куплена eBay за 1,5 млрд.

доларів США. На момент продажу Маску належали 11,7 % акцій компанії, що дозволило йому отримати 165 млн. доларів США.

У червні 2002 року Маск заснував свою третю компанію — SpaceX. Вона є приватним розробником серії ракет-носіїв і комерційним оператором космічних систем. Маск у даний час є її керівником та головним інженером. До теперішнього часу компанією розроблені два типи потенційно багаторазових ракет-носіїв: Falcon 1 і Falcon 9, а також багаторазовий космічний корабель Dragon.

Tesla Motors (штаб-квартира знаходиться в Пало-Альто, штат Каліфорнія; європейська штаб-квартира – Мейденхед, Великобританія) була заснована через рік після створення SpaceX, в 2003 році, в честь сербського вченого Ніколи Тесли, який є винахідником електродвигуна зі змінним струмом. Сферою діяльності цієї компанії є створення екологічно чистих електромобілів.

Саме на діяльності цієї компанії хочеться зупинитися більше.

Отже, компанія-стартап із Кремнієвої долини орієнтована на дизайн, виробництво та продаж електромобілів та компонентів до них.

Серед інвесторів компанії— засновники Google Ларрі Пейдж та Сергій Брін.

Перший автомобіль компанії на літій-іонній акумуляторній батареї Tesla Roadster (офіційно презентований 19 липня 2006 року в м. Санта-Моніка, Каліфорнія на базі британських автомобілей Lotus) використовує двигун змінного струму, що бере початок безпосередньо з проекту самого Тесли 1882 року. Водночас, це - перший серійний електромобіль із запасом ходу понад 200 миль (320 км) на одній зарядці. Спортивна модель розганяється від 0 до 60 миль/год (97 км/год) за 3,7 секунди і, відповідно до екологічного аналізу Tesla Motors, є вдвічі енергоефективнішою за Toyota Prius.

Починаючи з 2008 року (початок серійного виробництва) до березня 2012 року (дія контракту на постачання 2500 автомобілів Lotus припинилась в кінці 2011 року) Tesla Motors було продано понад 2250 родстерів у 31 країні вартістю від 100 тисяч доларів США за базову модель. Наступне покоління Tesla Roadster планують представити в наступному 2019 році, яке буде виконано на базі моделі Model S.

26 березня 2009 року Tesla Motors представила повністю електричний седан Tesla Model S в м. Хоторн, Каліфорнія. Наразі, дана модель виробляється на заводі Tesla в місті Фрімонт, Каліфорнія (колишній складальний завод NUMMI, тепер неіснуюче спільне підприємство Toyota і General Motors).

Продаж автомобілів в США стартував 22 червня 2012 року. Спочатку пропонувались 2 версії (60 та 85 кВт/год) авто, обладнаним 1 електричним двигуном, розміщеним на задній вісі.

9 жовтня 2014 року з'явилась опція з електродвигунами на кожній вісі, а вже з 8 квітня 2015 року компанія повністю відмовилась від версії 60 кВт/год з 1 електродвигуном.

Ілон Маск

З цього часу всі автомобілі Модель S обладнані двома електродвигунами, повним приводом (базова версія має батарею ємністю 70 кВт/год). Стартова ціна – 75750 доларів США. В залежності від комплектації, автомобіль може прохати 442/480/502 км без перезарядки.

9 лютого 2012 року компанія презентувала прототип нової моделі – кросовер під назвою Tesla Model X. Серійних випуск розпочато в III кварталі 2015 року. В I кварталі 2016 року було продано 2400 одиниць авто.

Model 3 спочатку мала назву Model E і “BlueStar” (Model S - “WhiteStar”). Модель представлена публіці 1 квітня 2016 року. За перший тиждень попереднє замовлення зробило 325 тисяч поціновувачів електромобіля, внісши завдаток в 1 000 доларів США. Вартість авто, яке менше за Model S на 20 % склала 35 тисяч доларів США. Гарантована дистанція без перезарядки – 320 кілометрів.

16 листопада 2017 року Tesla провела презентацію електричного тягача Tesla Semi, серійне виробництво якого розпочнеться в 2019 році. Запас ходу – близько 800 кілометрів при завантаженості в 40 тонн. Інколи цю машину називають першою в світі в класі електровантажівок, однак модель Mitsubishi Fuso Truck and Bus Corporation (MFTBC) E-Fuso Vision One була представлена першою.

“Враховуючи, що щороку виробляється майже сто мільйонів нових авто, а в світі приблизно 2 мільярди машин, Tesla не в змозі виробляти електромобілі достатньо швидко, щоб запобігти екологічній катастрофі”.

Водночас, Tesla розгортає мережу зі станцій для підзарядки автомобілів під назвою Supercharger. Станції були розроблені, щоб дозволити електромобілям здійснювати тривалі поїздки. Компанія планує покрити транспортні коридори з високим трафіком на території континентальних Сполучених Штатів. Також з II половини 2013 року відбувається будівництво таких станцій у Європі та Азії. На середину 2016 року мережа нараховувала більше 600 станцій, більша частина з них знаходилася в США, покривши основні транспортні коридори, що створює можливість дістатися з одного американського узбережжя до іншого. У червні 2017 року на зустрічі із акціонерами Ілон Маск пообіцяв до кінця 2017 року довести кількість станцій Supercharger до 10 000. Власне, станції використовують, в основному, енергію від сонячних батарей. Її використання можливо для усіх Тесла-мобілів, однак на деякі старі моделі (60 кВт/год) необхідно придбати додатковий модуль вартістю 2500 доларів США. Зарядка акумуляторної батареї (до 80 % за 40 хвилин для 85 кВт/год батареї) врахована у вартості автомобіля. Використання технологія швидкої (займає 90 секунд) роботизованої заміни батареї на заряджену обійдеться власнику автомобіля Tesla в 60-80 доларів США.

Цікаві факти:

- Перший автомобіль Tesla — перероблений британський Lotus Elise. В основу першого електромобіля була покладена серійна бензинова модель Elise, яка створювалась компанією Lotus Cars. В Tesla просто поміняли всю “начинку” автомобіля. Замість двигуна інженери розмістили 6381 акумуляторів. Складна система пристроїв живлення автомобіля потребувала спеціальної системи охолодження. Так, як засновники Tesla Motors не розумілися в автомобілях, вони почали переманювати фахівців з Lotus Cars, що мало не закінчилося скандалом. Всього ж в компанії в той час працювало близько сотні людей;

- найбільший автоконцерн DAIMLER AG володіє часткою TESLA, угода про стратегічне партнерство була підписана 19 травня 2009 року. Концерн Daimler AG придбав 10 % акцій Tesla за 50 мільйонів доларів США (на даний момент, акції оцінюються в майже 3 млрд. доларів США);

- 22 травня 2013 року Tesla виплачує кредит в розмірі 465 млн. доларів США від Міністерства енергетики США на 9 років раніше від запланованого терміну;

- з 28 січня по 2 лютого 2014 року — п'ять діб, саме стільки тривала подорож через Сполучені Штати, із західного узбережжя до східного. Дві Tesla Model S прибули до Нью-Йорку, встановивши рекорд швидкості для електромобілів, які перетнули США. Для підзарядки використовувалися тільки “суперчарджери” (електро-заправні станції). Поїздка з Лос-Анжелеса

зайняла 76 з половиною годин та коштувала \$0, встановивши тим самим рекорд Гіннеса. Команді з 15 осіб по дорозі в Нью-Йорк довелося подолати як снігові, так і піщані бурі, температури нижче нуля, дощ, страждати від недосипання. Що цікаво, єдиним автомобілем, який зламався в дорозі, був фургон підтримки з бензиновим двигуном;

- у червні 2014 року було вирішено відкрити доступ до 203 патентів Tesla, щоб прискорити перехід на електромобілі. “Програми виробництва електромобілів провідних автовиробників занадто мізерні або взагалі відсутні і становлять в середньому менше одного відсотка від загальних продажів автомобілів”, — написав на сторінці компанії Ілон Маск, президент компанії;

- з кінця 2016 року для замовлення доступний веганський (спосіб життя, що характеризується повною відмовою від продуктів, які є результатом насильства відносно тварин, експлуатації тварин задля власних потреб) салон; ця опція доступна для всіх моделей компанії;

- компанія Tesla швидко росла і набирала співробітників. Як результат, в 2017 році зіштовхнулася із проблемою паркування автомобілів біля своїх офісів. Так, на заводі у Фрімонті працюють 6000 представників компанії, а місць для паркування лише 4500; Ілон Маск пообіцяв зробити американські гірки, щоб доставляти робітників на робочі місця по заводу;

- станом на червень 2017 року в компанії працював українець Олексій Ільяшов на посаді головного архітектора даних;

- на відміну від більшості автовиробників, Tesla не продає автомобілі через незалежних дилерів. Як правило, салони Tesla представляють собою лише демонстраційні майданчики, а придбання здійснюється через офіційний сайт (схоже на бізнес-модель ще однієї американської компанії Apple). В більшості штатів США прямі продажі автомобілів від виробників або через власних дилерів обмежені чи заборонені. Tesla наміть мала справу із судовими позовами щодо заборони прямих продажів. Так, в деяких штатах (Вірджинія, Техас) з цієї причини продажі автомобілів Tesla заборонені;

- на одному з перших рекламних постерів компанія Tesla розмістила напис: “Пали гуму, а не бензин”.

Об'єм виробництва електромобілів Tesla

Квартал	Model S	Model X	Model 3	Всього продано	Очікує постачання	Всього вироблено
I кв. 2015	10 045	0	0	10 045		11 160
II кв. 2015	11 532	0	0	11 532		12 807
III кв. 2015	11 597	6	0	11 603		13 091
IV кв. 2015	17 272	206	0	17 478		14 307
I кв. 2016	12 420	2 400	0	14 820	2 615	15 510
II кв. 2016	9 764	4 638	0	14 402	5 150	18 345
III кв. 2016	16 047	8 774	0	24 821	5 065	24 736
IV кв. 2016	12 700	9 500	0	22 254	6 450	24 882
I кв. 2017	13 450	11 550	0	25 000	4 650	25 418
II кв. 2017	12 000	10 000	0	22 026	3 500	25 708
III кв. 2017	14 065	11 865	220	26 150	4 820	25 336
IV кв. 2017	15 200	13 120	1 550	29 870	3 380	24 565

О. Стрембіцький
Центр перспективних досліджень
та регіонального розвитку

Про ще одне дитя Ілона Маска – Solar City – читайте в наступному виданні журналу «Енергозбереження Поділля».